

## СИСЕМА ПРИНЦИПІВ КРИМІНАЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Сазонов Василь Вікторович - кандидат юридичних наук, докторант  
Харківського національного університету внутрішніх справ

УДК 343.97(477)

В статье на основании содержательного анализа категории криминологического обеспечения экономической безопасности государства был сделан следующий вывод: многообразие вопросов, которые решаются в процессе указанного вида деятельности, свидетельствуют о том, что она основывается на ряде абсолютно различных между собой исходных положений, а в совокупности составляют единую систему, которая, в свою очередь, состоит из других подсистем, характеризующихся наличием собственных исходных положений, – это принципы криминологического обеспечения, принципы функционирования и обеспечения безопасности экономической сферы, а также принципы, на которых основываются административные процессы в ее пределах.

Ключевые слова: криминологическая безопасность, криминологическое обеспечение, экономическая безопасность, система принципов, подсистема, управление.

În articol, pe baza unei analize semnificative a categoriei de furnizare criminologică a securității economice a statului, s-a tras următoarea concluzie: varietatea problemelor care sunt rezolvate în procesul acestui tip de activități sugerează că se bazează pe o serie de puncte de plecare complet diferite și formează împreună un singur sistem, care, la rândul său, constă din alte subsisteme caracterizate prin prezența propriilor puncte de plecare - acestea sunt principiile securității criminologice principiile de funcționare și securitatea sferei economice, precum și principiile pe care se bazează procesele administrative în cadrul acesteia.

Cuvinte cheie: securitate criminologică, sprijin criminologic, securitate economică, sistem de principii, subsistem, control.

In the article, on the basis of a meaningful analysis of the category of criminological provision of the state's economic security, the following conclusion was drawn: the variety of issues that are resolved in the process of this type of activity indicates that it is based on a number of completely different starting points, and together form a single system which, in turn, consists of other subsystems characterized by the presence of their own starting points - these are the principles of criminological security principles of operation and security of the economic sphere, as well as the principles on which administrative processes are based within it.

Key words: criminological security, criminological support, economic security, system of principles, subsystem, control.

**Постановка проблеми.** Економіка держави є однією із визначальних суспільно важливих сфер, розвиток якої забезпечує прогрес суспільства, а з ним і процвітання самої краї-

ни. Стабільність і результативність економічної сфери прямо пов'язана з «постачанням» держави фінансових ресурсів, які становлять підґрунтя для забезпечення роботи органів

державної влади, місцевого самоврядування, підвищення рівня життя країни, а також спроможні вивести країну на абсолютно новий рівень на світовому ринку. Більше того, держави з потужним економічним сектором завжди мають авторитет у світовій спільноті – до них прислухаються, звертаються за допомогою, просять підтримки, беруть з них приклад. Саме це обумовлює об'єктивно важливе місце економічної сфери серед інших, віднесених до відання держави, та передбачає виникнення та проходження безлічі економічних процесів і процедур господарської діяльності пов'язаної із виробництвом та реалізацією товарів і надання послуг. Характерним для даної сфери є те, що поряд з економічними процедурами мають місце і правовідносини, без яких здійснення перших неможливе. Через свою поширеність і виключність правові відношення між суб'єктами не рідко стають об'єктами протиправних посягань, адже саме вони є об'єктами злочинів та інших правопорушень. Слід відмітити, що посягання на правовідношення в економічній сфері вбачаються достатньо привабливими з точки зору злочинних намірів і внутрішніх антисоціальних переконань особи, оскільки найчастіше вони дозволяють за короткий період часу заволодіти масивними грошовими активами. Подібна діяльність у сукупності з іншими руйнівними факторами (наприклад, загострення криміногенної обстановки на окремих територіях держави внаслідок незаконних агресивних дій щодо України, дестабілізація окремих державних інституцій, закладів, установ, організацій і підприємств, поширення заборонених в обігу предметів і речовин (зброї, наркотичних засобів), погіршення матеріального становища та психоемоційного стану громадян на території проведення Операції об'єднаних сил, поширення хвилювання та обурення серед населення тощо) становлять очевидну загрозу безпеці економічного сектору, яку, у свою чергу, необхідно систематично нейтралізовувати, тим самим підтримуючи стабільний стан економічної безпеки держави. За таких умов доцільно досліджувати напрями саме кримінологічного забезпечення економічного сектора держави, який розглядає останній у специфічній право-

вій площині, в тісному взаємозв'язку з іншими суспільно важливими сферами.

У свою чергу, кримінологічне забезпечення економічної безпеки держави дасть змогу виявити та провести системний аналіз причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень у даній сфері, а також виробити напрями протидії злочинності та окремі заходи з метою недопущення поширення останньої та мінімізації її рівня, що в результаті призведе до стабілізації національної економіки. Проте, для того, щоб власне кримінологічне забезпечення було результативним і ефективним, включаючи окремі види діяльності, що здійснюються в її межах, воно повинно бути виваженим, послідовним, обґрунтованим, засновуватись на певних правових постулатах. Такою фундаментальною основою кримінологічного забезпечення, як і будь-якої іншої діяльності юридичного характеру, є правові принципи: вони відображають ідеологію та мету кожного процесу чи процедури. Тому на сьогодні, принципи кримінологічного забезпечення економічної діяльності потребують перегляду та переосмислення їх змістовної сутності з урахуванням сучасних загроз економічній сфері та сучасних викликів, які сьогодні постають перед Україною.

**Стан дослідження.** Питанням, пов'язаним із забезпеченням і підтриманням задовільного стану економічної безпеки, переймалися вчені в різних галузях науки, зважаючи на те, що зазначена категорія, у першу чергу, є економічною, в основу даного дослідження були покладені результати досліджень фахівців-економістів (І.Ф. Бінько, В.М. Гець, О.М. Джужи, Ю.В. Міронової, О.В. Мірошниченко, М.І. Небави, В.О. Сенчагова, В.Т. Шлемко). У той же час до зазначеного процесу входять управлінські процедури, без яких реалізувати належне ефективне кримінологічне забезпечення економічної сфери неможливо, тому нами також були використані надбання вчених у галузі державного управління (Р.З. Лившица, О.Ю. Оболенського, О.З. Редькви, О.М. Старенької) задля більш глибокого розуміння сутності кримінологічного забезпечення та засад, на основі яких воно здійснюється. Разом з тим основу цієї праці склали ре-

зультати наукових розробок у галузі юриспруденції, переважно монографічного характеру, в яких розглядалися питання кримінологічного забезпечення взагалі та економічної безпеки зокрема: Г.А. Аванесова, О.П. Дзьобаня, М.І. Завидняк, Н.Д. Еріашвили, С.М. Іншакова, С.Я. Лебедева, О.В. Лемак, С.А. Мозоля, Ю.В. Нікітіна, Л.С. Сміяна. Проте в жодному з них не було визначено принципи на підставі яких реалізується така діяльність, що можна вважати прогалиною сучасної науки, яка потребує усунення, зважаючи на стратегічно важливу роль принципів у діяльності правового характеру.

**Мета** статті полягає у встановленні системи та складових елементів основоположних засад, на яких ґрунтується кримінологічне забезпечення економічної безпеки – принципів. Зазначена мета дослідження зумовлює постановку та вирішення наступних завдань: з'ясувати змістовну сутність вказаної діяльності; окреслити процеси, що здійснюються в її межах; визначити принципи кожного процесу, який здійснюється в межах кримінологічного забезпечення економічної безпеки; здійснити співвідношення засад кожного з процесів як підсистем, що утворюють систему кримінологічного забезпечення національної економічної безпеки.

**Виклад основного матеріалу.** Перш ніж перейти безпосередньо до визначення принципів кримінологічного забезпечення економічної безпеки і з'ясування їх сутності, вважаємо необхідним більш детально охарактеризувати економічну безпеку як усталене явище та сенс її кримінологічного забезпечення як цілеспрямованої діяльності системи суб'єктів, яка здійснюється на правових засадах, згідно з приписами чинного законодавства, об'єднаних спільною метою, яку в загальному вигляді можна представити як підвищення стану економічної безпеки держави шляхом комплексного впливу на рівень злочинності в економічній сфері в бік його мінімізації.

Не дивлячись на те, що економічна безпека є частиною національної безпеки [1, с. 8] на що прямо вказано в п. 4 ст. 3 Закону України «Про національну безпеку» [2], остання є предметом багатьох досліджень учених у галузі права

(наприклад, О.П. Дзьобаня [3] або О.В. Лемак [4]), зміст першої переважно розкривається у економічній теорії як:

1) «стан національної економіки, який дозволяє зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз» [5, с. 8] (за В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько);

2) «спроможність національної економіки забезпечити свій вільний незалежний розвиток і утримати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни за всіляких несприятливих умов і варіантів розвитку подій та здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз» [6, с. 7-8] (за М.І. Небавою, Ю.В. Міроновою);

3) «стан економіки та інститутів влади, за яким забезпечується гарантований захист національних інтересів, соціально направлений розвиток країни загалом, достатній оборонний потенціал навіть за найбільш несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів» (за В.О. Сенчаговим) [7, с. 99].

Стан безпеки економічної сфери гарантує її стабільне функціонування, створює передумови для розвитку та системного удосконалення її об'єктів. У той же час економічна безпека є основою забезпечення потреб населення та держави: чим вищий стан економічної безпеки, тим, як правило, стабільнішою є остання, тобто на неї доволі складно вплинути як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам, вона є стійкою до будь-якого деструктивного впливу. Як слушно зазначає В.М. Геєць, «основним критерієм економічної безпеки країни є здатність її економіки зберігати або, принаймні, швидко поновлювати критичний рівень суспільного відтворення в умовах припинення зовнішніх поставок або кризових явищ внутрішнього характеру» [8, с. 5].

Економічна безпека передбачає: постійний прогрес національної економіки; приведення складових економічної сфери до єдиної ефективної системи, функціонування якої дає реальний позитивний результат; утвердження держави як учасника міжнародного ринку, забезпечення її конкурентоспроможності; подолання дефіциту державного бюджету; попе-

редження інфляції чи мінімізації її наслідків; підвищення якісних показників життя громадян; гарантування соціальної захищеності громадянам; зниження рівня безробіття в країні. Все зазначене одночасно може бути визначено як цілі, що ставляться задля забезпечення національної безпеки, так і показники, які доцільно використовувати під час оцінки її реального стану (рівня), проте слід акцентувати увагу на тому, що всі вони мають економічну, а не юридичну спрямованість. Вони визначають конкретні дії або наслідки - те, чого необхідно здійснити чи досягти. Натомість не враховує протидію зовнішнім і внутрішнім загрозам економічної безпеки, що, у свою чергу, є компетенцією криміналістичної безпеки. На підтвердження зазначеного наведемо думку Г.А. Аванесова: «Сенс кримінологічної безпеки полягає врешті-решт у недопущенні проявів криміногенних (стимулюючих злочинність) факторів і, власне, виникнення загроз національному спокою (конкретних кримінально караних діянь)» [9, с. 474].

Заслуговує на увагу визначення сутності категорії кримінологічної безпеки, яку у своєму монографічному дослідженні розкриває С.А. Мозоль, що: «полягає у стабільному транзиті соціальної матерії в системі «особистість-суспільство-держава-цивілізація», який: 1) відбувається тільки на правовій основі; 2) з'являється тільки внаслідок діяльності спеціально уповноважених міждержавних, національних і внутрішньодержавних органів по захисту від внутрішніх та зовнішніх кримінальних небезпек і загроз з одночасним гарантуванням реалізації основних прав і свобод особи та суспільства й законних інтересів держави» [10, с. 9].

Таким чином кримінологічна безпека означає такий стан об'єкту, який є стійким і практично невразливим до деструктивних явищ, а тому надійно захищає конкретний об'єкт, а з ним і суспільні відносини, інтереси, блага та цінності, які він включає. За таких умов вплив криміногенних чинників є мінімальним, а сама злочинність характеризується достатньо низькими кількісними та якісними показниками незалежно від рівня на якому знаходиться об'єкт забезпечення криміноло-

гічної безпеки. У даному випадку під вказаним об'єктом необхідно розуміти економічну сферу, як таку, за допомогою якої задовольняються потреби та інтереси населення та держави, вона виробляє ресурси які забезпечують їх життєздатність, існування та прогрес. У свою чергу, кримінологічне забезпечення економічної безпеки держави пов'язане з виявленням і усуненням реальних і перспективних загроз, переважно криміногенного характеру, які можуть завдати шкоду національній економіці або окремим її об'єктам. Кримінологічна безпека враховує і інші соціально значущі умови які в кожному конкретному випадку впливають на рівень злочинності та її динаміку. Мова йде не про конкретні обставини, які прямо впливають на рівень злочинності, наприклад вчинення правопорушень. а фактори, які в перспективі можуть збільшити кількість останніх – безробіття, зубожіння населення, незабезпечення дозвілля для молоді тощо. Більше того, дії, які в сукупності позначаються як кримінологічне забезпечення економічної безпеки країни, – це діяльність, яка ґрунтується переважно на приписах чинного законодавства, саме останні визначають напрями та рівні її здійснення, конкретні заходи, а також в форми і методи впливу на злочинність або її формалізовані прояви. Одночасно забезпечення кримінологічної безпеки частково полягає у здійсненні управлінських дій, а отже, характеризується наявністю внутрішніх адміністративних процесів, оскільки передбачає організацію діяльності множинності суб'єктів, постановку конкретних завдань, забезпечення їх виконання, у тому числі шляхом прийняття управлінських рішень. Процес управління складається з циклічних стадій, до яких зазвичай відносять: «визначення проблеми, постановка цілей; розробка варіантів рішення; прийняття (затвердження) рішення; підбір виконавців; оцінка процесу виконання рішення, його корегування; облік і оцінка результатів виконання рішення» [11, с. 160]. Перелічені стадії є обов'язковими, тобто в незалежності від обкатів і суб'єктів управління, обставин вони будуть притаманні управлінській процесу в кожному випадку, але при цьому можуть бути доповнені й іншими факультативними

стадіями. Сукупність таких стадій складають єдиний процес управління - системну діяльність суб'єктів управління на об'єкт задля досягнення поставлених цілей і завдань. Останнє може бути визначне як необхідність збереження існуючого рівня спроможності економічного потенціалу країни задовольняти потреби населення та інтереси держави, стимулюючи їх розвиток, у тому числі консолідацію матеріально-ресурсного потенціалу, шляхом визначення та нейтралізації шкідливих факторів, причин і умов, що в результаті, як правило, призводять до вчинення правопорушень в економічній сфері, сприяючи діяльності правоохоронних органів і знижуючи рівень злочинності.

Більшість юридичних процесів або тих, які тяжіють до них, здійснюється не тільки на підставі національних і міжнародних законодавчих приписів, вони одночасно ґрунтуються на більш фундаментальних положеннях загального характеру, які увібрали в себе не тільки загальнообов'язкові правила поведінки, а й уявлення про моральні цінності та категорії, що формувались протягом століть у процесі прогресу всього суспільства. Останні прийнято називати принципами. Це поняття, напевно, найбільш об'єктивно відображає сутність і призначення таких основоположних засад, які «охоплюють всю правову матерію – і ідеї, і норми, і відносини – надають їй логічність, послідовність, збалансованість» [12, с. 195]. Етимологічна сутність поняття «принцип» переважно розкривається в довідкових виданнях, зокрема у:

1) словнику-довіднику з державного управління та державної служби - «основні, вихідні положення теорії, основні правила діяльності; встановлені, загальноприйняті поширені правила господарських дій і властивостей економічних і соціальних процесів» [13, с. 302-303];

2) юридичній енциклопедії – як «основні засади вихідні ідеї, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають суттєві положення теорії, вчення, науки, системи внутрішнього і міжнародного права, політичної, державної чи громадської організації (гуманізм, законність, справедливість, рівність громадян перед законом тощо); внутрішнє переконання

людини, що визначає її ставлення до дійсності, суспільних ідей і діяльності» [14, с. 110-111].

Екстраполюючи сучасне розуміння категорії принципу на діяльність, пов'язану із кримінологічним забезпеченням економічної безпеки, слід вказати, що перші не змінюють власну змістовну сутність, а лише надають нового забарвлення змісту останньої. Вони є підґрунтям для вироблення та реалізації компетентними органами сукупності різноманітних заходів, спрямованих на комплексну протидію злочинності та супутніх факторів, які негативно позначаються на стані економічної безпеки.

Зважаючи на те, що кримінологічне забезпечення економічної безпеки є правовим процесом, спрямованим на задоволення матеріальних і нематеріальних інтересів громадян і держави, а також характеризується наявністю управлінських процесів, можемо вказати, що його принципи в межах кожної окремої підсистеми (маємо на увазі принципи кримінологічного забезпечення, принципи функціонування та забезпечення безпеки економічної сфери та принципи, на яких ґрунтуються адміністративні процеси) в сукупності становлять інтегровану систему засад, що визначають пріоритетні напрями вказаної діяльності та відбивають її основний ідеологічний зміст. Надалі для встановлення системи принципів кримінологічного забезпечення економічної безпеки вважаємо необхідним визначити основні засади її підсистем.

Перша підсистема об'єднує кримінологічні принципи, до яких, у першу чергу, необхідно віднести основоположні засади кримінології як науки, потенціал якої призначений для впливу на рівень злочинності з метою мінімізації її реального та потенційного рівнів. Мова йде про наступні принципи: законність діяльності по запобіганню злочинності; гуманність; демократизм; наукова обґрунтованість; диференціація; своєчасність; плановість; комплексність; реальність [15, с. 104-105].

Наступна підсистема об'єднує принципи забезпечення економічної безпеки, до яких можна віднести: «верховенство закону; дотримання балансу економічних інтересів особи, сім'ї, суспільства й держави; взаємну відповідальність особи, сім'ї, суспільства, дер-

жави; своєчасність та адекватність заходів, пов'язаних із відверненням загроз і захистом національних економічних інтересів; пріоритет договірних (мирних) заходів у вирішенні як внутрішніх, так і зовнішніх конфліктів економічного характеру; інтеграцію національної та міжнародною економічною безпекою» [16, с. 154]; «свободу економічної діяльності; справедливості; право на незалежний і безсторонній суд; додержання вимог публічного економічного порядку; пропорційності» [17, с. 52].

Заклучна підсистема включає принципи, на основі яких здійснюється управлінська діяльність, найбільш широкий їх перелік наведено О.З. Редьковою: 1) загальні принципи (наукової обґрунтованості, ефективності, оптимальності, постійного, вдосконалення процесів і методів менеджменту, плановості, єдності цілей, цілісності системи менеджменту, матеріального та морального стимулювання праці, гнучкості організаційних структур); 2) організаційні принципи (функціональної дефініції, безумовної відповідальності, рівня повноважень, єдиноначальності, паритету повноважень і відповідальності, делегування повноважень, діапазону управління, прямого керівництва, відповідності завдань); 3) принципи, локалізовані за напрямками та зонами управлінської діяльності (управління матеріальними ресурсами, управління фінансовими ресурсами, управління інформацією, управління маркетингом та продажами, управління інноваціями, стратегічного управління, управління персоналом) [18, с. 138]. У контексті кримінологічного забезпечення економічної безпеки як діяльності, що вміщує в собі управлінські процеси особливої значущості набувають принципи управління персоналом («принцип системного упорядкування організації контролю, принцип доцільного наближення функції контролю до центрів, прийняття управлінських рішень, принцип органічної взаємодії з іншими функціями управління з метою поглиблення інтеграційних процесів» [19, с. 441]), оскільки діяльність суб'єктів реалізації кримінологічного забезпечення потребує організації та координації.

**Висновки.** Встановлена вище система принципів кримінологічного забезпечення

економічної безпеки не є безумовною, а тому в перспективі може бути доповнена іншими засадами, зокрема спеціалізованими принципами характерними виключно для даного виду діяльності в межах стабілізації рівня національної економіки, шляхом всебічної протидії злочинності, що, на нашу думку, доцільно визначити як пріоритетний напрям подальших наукових пошуків. Проте, приймаючи до уваги факт відсутності будь-яких сталих засад кримінологічного забезпечення економічної безпеки, сформульована нами система принципів може скласти потужний фундамент для здійснення даної діяльності на якісно новому рівні.

### Література

1. Мірошніченко О.В. Визначальні функції системи національної економічної безпеки. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки*. 2007. № 12.- С. 8-12.
2. Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31.- Ст. 241.
3. Дзьобань О. П. Національна безпека в умовах соціальних трансформацій (теоретико-методологічний аналіз): автореф. дис. ... д-ра філос. наук: 21.03.01. Київ, 2005. 32 с.
4. Лемак О. В. Конституційно-правові основи забезпечення національної безпеки в Угорщині: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Ужгород, 2017. 19 с.
5. Бінько І. Ф., Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення. К, 1997. 120 с.
6. Міронова Ю. В., Небава М. І. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Вінниця, 2017. 73 с.
7. Сенчагов В. О. Сущность и основы стратегии экономической безопасности России. *Вопросы экономики*. 1995. № 1. С. 97-106.
8. Геєць В. М. Концепція економічної безпеки України. К., 1999. 56 с.
9. Криминология: учебник / С. М. Иншаков, С. Я. Лебедев, Н. Д. Эриашвили; под ред. Г.А. Аванесова. М., 2005. 480 с.

10. Мозоль С. А. Кримінологічна безпека в Україні: феномен та наукові засади забезпечення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2018. 34 с.

11. Управління органами Національної поліції України: підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків: «Стильна типографія», 2017. 580 с.

12. Лившиц Р. З. Теория права. М., 1994. 224 с.

13. Оболенський О. Ю. Дежавне управління та державна служба: словник-довідник. К., 2005. 480 с.

14. Волошин Ю. О. Принцип // Юридична енциклопедія: в 6 т. / за заг. ред. Ю. С. Шемшученко. К., 1998-2004. Т. 5. 2003. С. 110-111.

15. Сміяна Л. С., Нікітіна Ю. В. Кримінологія: підручник. К., 2010. 496 с.

16. Економічна безпека: навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Джужі. К., 2010. 368 с.

17. Завидняк М. І. Конституційно-правові засади забезпечення економічної безпеки України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Ужгород, 2016. 190 с.

18. Редька О. З. Актуальні принципи формування системи управління персоналом машинобудівних підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 727 («Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»). С. 136-142.

19. Старенька О. М. Загальні принципи управління в організації системи оперативного контролю на промислових підприємствах. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2005. Вип. 7. Ч. 1. С. 438-442.

### **The system of principles of criminological security of economic security in Ukraine**

The state of security of the economic sphere guarantees its stable functioning and creates the prerequisites for the development and systematic

improvement of its facilities. At the same time, economic security is the basis for meeting the needs of the population and the state: the higher the state of economic security is, as a rule, the more stable the latter is, that is, it is difficult to influence both internal and external threats, since it is resistant to any destructive influence.

Criminological support of the economic security of the state is associated with the identification and elimination of real and prospective threats, mainly criminogenic in nature, which can damage the national economy or its separate objects. However, criminological security takes into account other socially significant conditions that in each case affect the level of crime and its dynamics. This is not about specific circumstances that directly affect the level of crime, for example, the commission of an offense, but the reasons that in the future may increase the number of the latter (for example, the spread of unemployment or the mass impoverishment of the population). It has been established that the principles of criminological security of economic security are the basis for the commission and implementation by the competent authorities of a set of various measures aimed at combating crime and its attendant factors negatively affecting the state of economic security. At the same time, the provision of criminological security is partly in the implementation of management actions, therefore it is characterized by the presence of internal administrative processes, since it involves the organization of activities of many subjects, setting specific tasks, ensuring their implementation, including through management decisions.

The variety of issues that are solved in the process of criminological security of economic security suggests that it is based on a number of completely different provisions and fundamentals. The latter together constitute a single system, which in turn, consists of other subsystems of the principles characteristic of the "components" of this type of activity - these are the principles: criminological support, principles of operation and security of the economic sphere, as well as the principles on which administrative processes are based within it.